

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om rehabilitering av frontveteraner (RP 207/2018 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- Lagmotion LM 76/2017 rd Ritva Elomaa saf m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst.
- Lagmotion LM 20/2018 rd Ritva Elomaa saf m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 6 § i lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Marko Leimio, social- och hälsovårdsministeriet
- biträdande direktör Hanna Koskinen, Statskontoret.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Frontveteranernas förbund rf
- Krigsinvalidernas Brödraförbund rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om rehabilitering av frontveteraner ska ändras.

Frontveteraner som deltog i 1939—1945 års krig och som har frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken ska få ersättning för service som stöder deras möjligheter att bo kvar hemma. Statskontoret ersätter kommuner och samkommuner för de kostnader som de har för servicen.

Betänkande ShUB 21/2018 rd

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 november 2019.

Lagmotionerna

LM 76/2017 rd. I lagmotionen föreslås det att alla krigsveteraner ska ha rätt att få ersättning för hemservice enligt 14 § 1 mom. 5 punkten, boendeservice enligt 7 punkten och service som stöder rörligheten enligt 9 punkten i socialvårdslagen, stöd för närståendevård enligt lagen om stöd för närståendevård och för kostnader vid sjukvård enligt 24 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010).

LM 20/2018 rd. I lagmotionen föreslås det att rätten att få ersättning för hemservice enligt 14 § 1 mom. 5 punkten i socialvårdslagen ska gälla alla krigsveteraner.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

För närvarande ordnar kommuner och samkommuner inom ramen för ett anslag från Statskontoret service som stöder frontveteraners möjligheter att bo kvar hemma. I lagen om skada, ådragen i militärtjänst finns bestämmelser om krigsinvaliders rätt till service som hjälper dem att bo kvar hemma. För att frontveteraner och krigsinvalider ska behandlas lika i detta hänseende föreslår regeringen bestämmelser som ger frontveteraner rätt till samma service för att bo hemma som krigsinvalider har enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

I och med att Statskontoret betalar ersättning till kommuner och samkommuner för kostnaderna för service i hemmet, får de inte ta ut någon avgift av frontveteraner för service som stöder deras boende i hemmet. Statsbudgeten föreslås därför få ett nytt förslagsanslagsmoment, 33.50.58, för kostnadsersättningarna. Nästa år beräknas kostnadseffekten av propositionen vara omkring 20 miljoner euro. Året därpå, 2020, beräknas kostnaderna öka med 69,9 miljoner euro till följd av propositionen, och åren därefter är kostnadsökningen mindre.

Social- och hälsovårdsutskottet välkomnar förslaget att införa bestämmelser som ger frontveteraner lagstadgad rätt att få service som stöder deras möjligheter att bo hemma och att kommunerna och samkommunerna får ersättning från staten för sina kostnader för servicen. Redan nu har frontveteraner kunnat få ersättning för service i hemmet inom ramen för ett statligt anslag, men propositionen stärker enligt utskottet deras rätt att få servicen och utvidgar dessutom i någon mån de ersättningsgilla tjänsterna. Rent principiellt är det viktigt att förslaget förtydligar frontveteranernas rättsliga ställning och stärker deras lagstadgade rätt att få service som stöder deras möjligheter att bo hemma.

Utskottet understryker att de måste få omfattande service i hemmet så länge servicebehovet inte kräver institutionsboende. Tack vare den föreslagna servicen kan man enligt utskottets uppfattning säkerställa att frontveteraner får statligt finansierad service i hemmet utifrån sitt individuella servicebehov och att avgifter inte är något hinder för att få service.

Betänkande ShUB 21/2018 rd

Lagen avses träda i kraft den 1 november 2019. Enligt utskottet är det viktigt att lagändringen träder i kraft så snart det är möjligt med avseende på de praktiska arrangemangen. Enligt uppgifter till utskottet går det emellertid inte att tidigarelägga ikraftträdandet eftersom de nödvändiga omställningarna i informationssystemen är tidskrävande. I och med att ändringen inte kan genomföras utan fungerande informationssystem, är det befogat att hålla fast vid den föreslagna tidpunkten. Utskottet påpekar samtidigt att lagen tillåter att också frontveteraner ges service i hemmet inom ramen för anslaget från Statskontoret och att detta bör fortsätta under övergångsperioden innan ändringarna träder i kraft.

Medlemmarna och ersättarna i social- och hälsovårdsutskottet väckte den 4 december en gemensam lagmotion (LM 85/2018 rd) som avser att utöka den krets av krigsveteraner som har rätt att få ersättning för slutenvård. För att detta ska vara möjligt föreslår de att invaliditetsgraden för rätt till ersättning sänks från 20 till 10 procent. Utskottet kommer att lämna ett betänkande om lagmotionen och behandla ärendet skyndsamt.

Lagmotionerna

Utskottet godkänner lagförslaget enligt propositionen. Av detta följer att lagmotionerna måste förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 207/2018 rd utan ändringar.

Riksdagen förkastar lagförslagen i lagmotionerna LM 76/2017 rd och 20/2018 rd.

Betänkande ShUB 21/2018 rd

Helsingfors 5.12.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Päivi Salo.